

FÖRSTUDIE

Platsutveckling i Östersunds nära tätorter

SAMMANFATTNING	3
BAKGRUND	4
STADSUTVECKLING I MINDRE ORTER	4
BID-METODEN OCH DESS RELEVANS	5
METOD	6
RESULTAT	6
ANALYS	10
SLUTSATS OCH REKOMMENDATIONER	11
REFERENSER	11
UNDERLAG FÖR HANDLINGSPLAN STUGUN	12
UNDERLAG FÖR HANDLINGSPLAN MYRVIKEN	13
UNDERLAG FÖR HANDLINGSPLAN PILGRIMSTAD	14
UNDERLAG FÖR HANDLINGSPLAN KROKOM	15

SAMMANFATTNING

Denna förstudie syftar till att ge ett fördjupat och handlingsinriktat underlag för det fortsatta utvecklingsarbetet i fyra tätorter i Jämtlands län: Stugun i Ragunda kommun, Myrviken i Bergs kommun, Krokoms i Krokoms kommun samt Pilgrimstad i Bräcke kommun. Utgångspunkten är att dessa orter redan idag fungerar som lokala nav för service, föreningsliv, företagande och vardagsliv, men att deras funktion som noder i det regionala systemet kan stärkas ytterligare.

Samtidigt står orterna inför en sammansatt problembild kopplad till demografiska förändringar, kompetensförsörjning, tillgång till service, kvaliteten i den fysiska miljön samt upplevelsen av trygghet och attraktivitet. Dessa faktorer samverkar och förstärker varandra, vilket innebär att utvecklingsarbetet behöver vara tvärsektoriellt och långsiktigt snarare än punktinsatser.

Genom att kombinera statistik, dokumentstudier, platsvandringar och dialogmöten med lokala aktörer skapas en samlad och nyanserad bild av nuläge, styrkor, utmaningar och möjliga utvecklingsinriktningar. Det kvalitativa materialet utgör en särskilt viktig del, då det synliggör hur orterna faktiskt upplevs och används i vardagen.

Förstudien tar avstamp i erfarenheter från stadsutveckling och BID-metoden (Business Improvement Districts), som betonar långsiktigt samarbete mellan kommun, fastighetsägare, näringsliv, föreningsliv och invånare. I en mindre ortskontext handlar detta mindre om formella strukturer och mer om att skapa fungerande samverkansmodeller som kan bära utvecklingsarbetet över tid.

Analysen visar att alla fyra orter har betydande tillgångar i form av engagerade föreningar, stark lokal identitet och strategiska lägen i relation till både natur och regionala stråk. Samtidigt framträder en tydlig brist på samordning, gemensamma målbilder och långsiktig struktur för hur dessa resurser ska omsättas i konkret utveckling.

Resultaten pekar därför på behovet av:

- mer strukturerad och kontinuerlig samverkan
- ökad kommunal tydlighet och närvaro
- riktade insatser i fysisk miljö och offentliga rum
- utveckling av mötesplatser och social infrastruktur
- stärkt kommunikation och platsidentitet

Genom BID-inspirerade arbetssätt finns goda förutsättningar att stärka både den sociala och ekonomiska resiliensen i orterna, samt skapa långsiktiga strukturer för lokal platsutveckling.

BAKGRUND

Förstudiens premisser utgår från att tätorterna kring Östersund står inför ett förändrat utvecklingsläge där kommande etableringar i Östersund skapar både direkta och indirekta effekter i kranskommunerna. Detta innebär ett ökat behov av att stärka företagssamverkan, platsutvecklingskapacitet och mottagningsförmåga även utanför centralorten.

En central utgångspunkt är att de berörda kommunerna i dagsläget saknar etablerade strukturer för samordnad platsutveckling. Detta innebär att utvecklingsarbete ofta sker i projektform eller genom enskilda initiativ, snarare än genom långsiktiga och gemensamma modeller.

Samtidigt måste utvecklingen förstås i ett bredare samhällsperspektiv. Under de senaste årtiondena har svensk landsbygd och mindre tätorter präglats av omfattande strukturell omvandling. Urbanisering, teknisk utveckling och förändrade arbetsmarknader har lett till att befolkning, service och investeringar koncentrerats till större städer.

Parallellt har dock nya möjligheter vuxit fram. Digitalisering, distansarbete och ett ökat intresse för livskvalitet, natur och hållbara livsstilar har gjort mindre orter mer relevanta som platser för både boende och företagande. Detta skapar ett strategiskt fönster – men också ett krav på aktiv utveckling.

Jämtlands län är ett tydligt exempel på denna dubbla rörelse. Regionen präglas både av långsiktiga utmaningar och av nya möjligheter kopplade till platsens kvaliteter. I detta sammanhang blir frågor om lokalt ledarskap, samverkan och identitet avgörande.

En central slutsats är att utveckling inte kan drivas genom enskilda projekt. Det krävs strukturer som håller över tid, som samlar aktörer och möjliggör gemensamma prioriteringar.

STADSUTVECKLING I MINDRE ORTER

Begreppet stadsutveckling används ofta i större städer, men samma grundprinciper är relevanta även i mindre orter och tätorter på landsbygden: hur bebyggelse, offentliga rum, mobilitet, service, kultur, handel och grönområden hänger samman till en helhet som människor upplever i vardagen. I mindre orter är sambanden mellan fysisk miljö och socialt liv ofta ännu tydligare – en nedgången lekplats, en mörk gångväg eller ett

torftigt torg påverkar direkt hur människor rör sig, möts och använder sin ort. Samtidigt kan relativt små insatser, som belysning, planteringar, sittplatser eller målade fasader, göra stor skillnad för hur en plats upplevs.

En viktig aspekt av stadsutveckling i mindre orter är också kopplingen mellan vardagsservice (t.ex. livsmedelsbutik, förskola, vårdcentral), offentliga funktioner (skola, bibliotek, idrottsanläggningar), lokala företag och föreningsdrivet utbud (kultur, idrott, evenemang). När dessa funktioner förstärker varandra kan orten upplevas som levande och attraktiv, även om den är liten. När de istället försvagas parallellt – exempelvis när butik, bankkontor och samlingslokal läggs ned – riskerar spiralen att gå åt andra hållet. Därför är samverkan över sektorsgränser avgörande i allt platsbaserat utvecklingsarbete.

BID-METODEN OCH DESS RELEVANS

BID-metoden (Business Improvement Districts) växte fram i Nordamerika och Storbritannien som ett svar på behovet att återinvestera i stadskärnor som tappat konkurrenskraft. Grundtanken är att de som har intresse av en plats – fastighetsägare, handlare, kommun, föreningar och ibland boende – går samman i en gemensam organisation med en gemensam plan och budget för platsens utveckling. I en svensk kontext har BID-arbetsättet anpassats för att passa svensk lagstiftning och traditioner av samverkan. Ofta talar man om BID-liknande processer, platsorganisationer eller lokala samverkansplattformar.

Nyckelkomponenterna i BID-inspirerat arbete är: (1) en gemensam målbild och vision för platsen, (2) en struktur för gemensamt beslutsfattande och finansiering, (3) en handlingsplan med konkreta åtgärder inom t.ex. trygghet, gestaltning, evenemang, marknadsföring och drift, samt (4) en tydlig rollfördelning mellan kommun, fastighetsägare, företag, föreningar och invånare. I många fall betonas också vikten av kontinuitet: arbetet ska inte vara ett tidsbegränsat projekt, utan en långsiktig förvaltnings- och utvecklingsmodell för platsen.

För mindre orter, som de som studeras i denna förstudie, handlar nyttan med BID-inspirerade arbetsätt inte främst om formella avgifter eller stora investeringar, utan om att skapa struktur i det engagemang som redan finns. Genom att samla föreningar, företag, byalag och kommunen kring gemensamma lägesbilder, prioriteringar och handlingsplaner kan man undvika att idéer rinner ut i sanden och att enskilda eldsjälur blir överbelastade. Det blir också lättare för kommunen att möta orterna samlat, och för externa aktörer (t.ex. region, statliga myndigheter eller privata investerare) att se att det finns en lokal mottagningskapacitet för utvecklingsmedel.

METOD

Förstudien har genomförts med en kombination av kvantitativ och kvalitativ metodik. Den kvantitativa delen består främst av analys av kommunstatistik från SCB, Ekonomifakta samt respektive kommuns öppna data och faktasidor. Detta material har använts för att beskriva befolkningsstorlek, grundläggande demografiska trender och vissa övergripande strukturella förutsättningar i de fyra berörda kommunerna. Syftet har inte varit att göra en fullständig statistisk analys, utan att ge en kontext till de mer kvalitativt baserade iakttagelserna.

Den kvalitativa huvudkedjan i studien utgörs av platsvandringar och dialogmöten i respektive ort, där engagerade invånare, föreningsrepresentanter och andra lokala aktörer deltagit. Under platsvandringarna har centrala platser i orterna besökts – torg, centrummiljöer, lekplatser, gångstråk, skolmiljöer, parkeringsytor och andra knutpunkter. Deltagarna har fått reflektera över vad som fungerar väl, vad som upplevs som brister samt vilka idéer de har för såväl snabba förbättringar som långsiktiga satsningar.

Efter platsvandringarna har gruppsamtal genomförts där observationerna sorterats i olika kategorier, till exempel "finns idag", "att göra nu", "att göra på sikt", "behövs" samt "aktörer". Dessa anteckningar, som ligger till grund för resultatredovisningen i denna rapport, har därefter tematiserats utifrån BID-inspirerade fokusområden: platsens gestaltning, trygghet, tillgänglighet, service och utbud, varumärke och identitet samt samverkansstrukturer. Analysen har varit iterativ, vilket innebär att preliminära tolkningar har prövats mot materialet flera gånger.

Förstudien gör inte anspråk på att vara fullständig eller statistiskt representativ, utan ska snarare förstås som en kvalitativ och explorativ bild av hur orterna upplevs av engagerade lokala aktörer vid en given tidpunkt. Den ger ett underlag för fortsatt dialog, fördjupade studier och konkret planering, men behöver kompletteras med ytterligare underlag (t.ex. ekonomiska analyser, marknadsbedömningar eller tekniska utredningar) inför större investeringar.

RESULTAT

Stugun (Ragunda kommun)

Stugun framträder i materialet som en ort med stark ideell kraft och goda grundförutsättningar genom sin närhet till natur, friluftsliv och befintliga idrottsanläggningar. Samtidigt är det tydligt att flera centrala delar av den fysiska miljön är i behov av uppgradering och att samarbetet mellan olika aktörer kan stärkas.

Arbetet med torget lyfts som ett konkret exempel på positiv utveckling. En ny scen har tillkommit och det finns planer på vegetationsinslag och en gärdesgård för att förstärka platsens karaktär. I anslutning finns en större gräsyta som bedöms ha potential för övernattningsplatser, till exempel enklare ställplatser, i kombination med befintligt utegym och boulebana. För att området ska fungera som en attraktiv mötesplats efterfrågas vindskydd, grillplats och kompletterande möblering.

Ur ett stadsutvecklingsperspektiv är torget och dess närmiljö centralt för hur Stugun upplevs av både boende och besökare. Genom att tydligare knyta samman torg, grönområden och gångstråk kan ett mer sammanhängande och levande centrum skapas. Det finns också idéer om att väcka större intresse för ortens vandringsleder och kulturella berättelser, exempelvis genom att utveckla Drottning Blanka-berättelsen och pilgrimsleden som besöksanledning. Förslagen om campingplats vid bron och marknadsföring av närliggande leder är exempel på detta.

De utmaningar som lyfts är bland annat parkeringssituationen vid hälsocentralen, slitage på skolmiljön (t.ex. behov av ommålning och åtgärd av ett snett plank), samt behov av bättre belysning, både av berget och skidbacken. För att stärka orten som helårsbesöksmål lyfts förslag om elljus i skidbacken och eventuell utveckling av en downhillbana. Aktörer som skoterklubb, längd- och slalomklubb, motorklubb, PRO, Stugubygdens framtid och Stuguns bollklubb nämns som viktiga bärare av aktiviteter och engagemang.

Myrviken (Bergs kommun)

I Myrviken framstår den lokala företagsamheten och föreningsstrukturen som tydliga styrkor. Det finns ett relativt stort serviceutbud i centrum i form av bland annat frisör, mack, byggbutik, konditori och ICA-butik. Att biblioteket flyttats till centrum och kombinerats med caféverksamhet bidrar till en vardagsnära mötesplats. Omkring 1400 företagare på 7000 invånare – varav cirka 400 i Oviksbygden – illustrerar den höga företagartätheten.

Mötesplats Oviken, med idrottshall, simhall, bowling, gym med mera, lyfts fram som en central nod som byggts upp genom samspelet mellan Ovikens företagarförening, Myssjö-Oviken IF, Bergs kommun och ett stort antal lokala företag. Skolan fostrarkulturen kring föreningsengagemang genom Skol IF, där barn och unga får prova på styrelsearbete och praktiskt påverka utvecklingen av skolgården. Detta är ett tydligt exempel på hur socialt kapital och framtida ledarskap kan byggas systematiskt.

Samtidigt finns ett antal utmaningar. Trafiksituationen längs väg 321 lyfts som otrygg, särskilt då skolan ligger på ena sidan vägen och idrottsplats och affärer på den andra. Förslag som nämns är hastighetsändringar, övergångsställe eller andra åtgärder för att

säkra korsningen. Behovet av tydligare skyltning till ortens utbud, liksom bättre förutsättningar för torghandel och utveckling av gemensamma ytor, återkommer i diskussionerna.

Boendefrågan är en tydlig knäckfråga. Ungdomar uttrycker vilja att bo kvar men har svårt att hitta bostäder. Samtidigt påverkar gruvfrågan viljan att investera i nybyggnation – intresset för färdiga gårdar finns kvar, men tomter upplevs som svårare att få avsättning för. Förstudien pekar här på att tydlig kommunal planering och dialog kring framtida markanvändning är avgörande för att frigöra potentialen i Myrvikens läge och attraktionskraft.

Föreningslivet är omfattande och inkluderar Myssjö-Oviken IF, Ovikens företagarförening, Oviken Musik, PRO och Skol IF. Det finns också erfarenheter av försök att skapa en samfällighet för gemensamma ytor, även om detta inte lyckades fullt ut. Dessa erfarenheter kan utgöra lärdomar inför framtida BID-inspirerade samverkansformer, där ägar- och ansvarsfördelning behöver vara tydlig men samtidigt flexibel nog att rymma olika aktörer.

Krokom (Krokoms kommun)

Krokom är centralort i en växande kommun och har andra demografiska förutsättningar än de övriga orterna i förstudien. Det finns stolthet kring Magneteten och biblioteket, Krokomsdagen, vårmarknad och olika kulturarrangemang. Aktivitetscentret med pumprack lyfts fram som ett viktigt tillskott för barn och unga. Samtidigt upplevs centrum som delvis fragmenterat och i behov av tydligare struktur, bättre skyltning och stärkta gångstråk.

Parkeringsfrågan är en återkommande diskussionspunkt. Vid ICA upplevs parkeringsrutorna som för smala i relation till moderna bilars bredd, och det föreslås dubbla linjer liknande lösningen vid ICA Kvantum i Lillänge. Det påtalas också att personal som arbetar i centrum i högre grad bör parkera på andra ytor, till exempel Nyheden, för att frigöra platser för besökare. Skyltning till baksidan av ICA, där det finns fler parkeringsplatser, bedöms kunna förbättra flödena.

Trygghet och belysning lyfts som centrala teman. Det efterfrågas mer trygghetsskapande belysning i centrum, både längs gångvägar och i parken, samt upplysta träd i stil med Östersunds centrum. Specifika platser som nämns är lekparken, rampen till stugan i parken, affischtavlan, området vid Handelsbanken och bron över Indalsälven. Förslag inkluderar även fler flaggor på bron, en tydlig skylt med Indalsälven samt bättre exponering av befintlig välkomstskylt, som idag delvis döljs av buskar.

På längre sikt diskuteras behovet av fler affärslokaler i centrala Krokom, inte enbart i handelsområdet Krokomsporten. Krokomsbostädernas planerade nybyggnation i

centrum, med inslag av lokaler i bottenvåning, ses som en möjlighet att skapa en mer sammanhållen centrumkärna. Förslag om en mindre galleria där flera aktörer kan samlas och samverka förs fram. Det finns även idéer om att etablera en företagarförening och utveckla Krokomsdagen till ett mer innehållsrikt evenemang med större inslag av knallar, aktiviteter och upplevelser.

Aktörer som byföreningen (med cirka tio aktiva personer), Riksteatern, föreningar kopplade till SEP-arenan, Krokoms innebandy och näringslivskontoret nämns som centrala. Samtidigt påtalas att samarbetet mellan föreningar kan stärkas ytterligare. Diskussioner förs även om kamerabevakning i centrum som ett sätt att minska skadegörelse och stölder. Sammantaget framträder en bild av en ort med stark potential, där utmaningen ligger i att kanalisera engagemanget i en tydlig, gemensam riktning.

Pilgrimstad (Bräcke kommun)

Pilgrimstad har en särpräglad identitet genom kopplingen till Pilgrimsleden och sitt namn, som associerar till rörelse, vandring och historia. Orten ligger strategiskt längs E14 och Mittstråket, med en tågstation som redan idag används av pendlare, men där potentialen bedöms vara större än vad dagens service och fysiska miljö ger uttryck för.

Under platsvandringen och dialogen i Pilgrimstad framkommer ett antal konkreta behov. Stationsområdet upplevs som eftersatt: marken behöver röjas, gräset klippas, vänthallen (kuren) har trasiga fönster och dörr och klockan har stannat. Skylten vid perrongen är provisoriskt åtgärdad med eltejp. Pendlarparkeringen anses fungera i nuläget men bedöms behöva expandera i takt med att fler tågturer planeras. Det råder också oklarhet kring vem som ansvarar för snöröjningen, vilket skapar irritation och otrygghet vintertid.

Serviceutbudet är i förändring. Restaurang Pilgrimen är stängd, och det finns frågor om när nya ägare avser att öppna. Det gula huset, som tidigare haft en central funktion, står och förfaller, och det råder oklarhet om kommunen eller byföreningen bör ta initiativ till återtagande. Sedan Folkets hus byggdes om till förskola saknar orten en självklar samlingslokal, vilket försvårar det föreningsdrivna utvecklingsarbetet och minskar möjligheten till större möten och evenemang.

Pilgrimsparken, som idag sköts ideellt, har stor potential att utvecklas till en nod för både lokala invånare och gäster på Pilgrimsleden. Det passerar enligt uppgift 300–400 besökare, men det saknas toaletter, tydliga skyltar och ett mer genomtänkt koncept. Inför kommande jubileum av leden (1000-årsjubileet) uttrycks en stark ambition att göra mer av namnet Pilgrimstad, både genom bättre information, utvecklade vandringspaket och stärkt samverkan mellan föreningar och kommunen.

Lokala aktörer inkluderar Pilgrimstad utvecklingsförening (PUF), Pilgrimstad idrottsförening (PIF), Service i Pilgrimstad ekonomisk förening (SIPEK), fiskeföreningen, båtklubb och ungdomskooperativ. Gruppen uttrycker en vilja att samla krafterna och göra mer själva, men markerar samtidigt att kommunen behöver ta ett tydligare ansvar för grundläggande samhällsservice, fastighetsförvaltning och skötsel av allmänna ytor. En återkommande tanke är att Bräcke kommun skulle kunna arbeta med Pilgrimstad på ett liknande sätt som Krokoms kommun har gjort i Ås, med fokus på inflyttning, profilering och samordnade investeringar.

ANALYS

En samlad analys av de fyra orterna visar på en rad gemensamma nämnare. Alla orter har ett levande föreningsliv och ett antal tydliga mötesplatser – fysiska såväl som sociala – som redan idag bär mycket av orternas attraktionskraft. Samtidigt är den fysiska miljön i varierande grad eftersatt. Bristande belysning, slitna fasader, otydlig skyltning och osäkra trafikmiljöer återkommer som mönster. Detta är typiska frågor för BID-inspirerade satsningar, där mindre investeringar kan ge relativt stora effekter på upplevd trivsel, trygghet och stolthet.

En annan gemensam iakttagelse är att det finns starka eldsjälar och engagerade grupper, men att strukturerna för samverkan ofta är svaga eller personberoende. I flera orter finns byföreningar, företagarföreningar, idrottsföreningar och kulturföreningar som var för sig gör viktiga insatser, men där det saknas en samlande plattform för gemensam prioritering och långsiktig planering. Förstudien pekar på att etableringen av lokala BID-inspirerade arbetsgrupper – med representanter från kommun, föreningar, företag och andra aktörer – skulle kunna skapa en tydligare riktning och högre genomförandekraft.

Skillnaderna mellan orterna är också viktiga. Krokoms har en växande befolkning och en starkare kommunal närvaro, vilket ger andra förutsättningar än exempelvis Pilgrimstad och Stugun, där det demografiska underlaget är svagare och känslan av att "kommunen är långt borta" är mer uttalad. Myrviken har i sin tur ett exceptionellt starkt näringsliv och en utvecklad mötesplats i form av Mötesplats Oviken, vilket ger en annan typ av kapacitet för genomförande. Dessa skillnader innebär att en och samma modell inte kan appliceras rakt av; i stället behöver BID-inspirerade arbetssätt översättas till respektive orts förutsättningar.

En viktig analysdimension rör relationen mellan snabba, synliga förbättringar och mer långsiktiga satsningar. I alla orter finns en lista av "att göra nu"-åtgärder – röja sly, laga belysning, måla plank, bättre skötsel av allmänna ytor, tydligare skyltning. Dessa åtgärder har ofta låg kostnad men hög symbolisk betydelse; de signalerar att orten tas

om hand. Parallellt finns mer komplexa frågor som boendeförsörjning, pendlarupplägg, lokalisering av skola och service, samt hur orterna kan positionera sig i ett längre perspektiv. BID-inspirerade arbetssätt kan bidra till att hålla båda dessa tidshorisonter levande: dels genom årliga handlingsplaner med konkreta förbättringar, dels genom långsiktiga målbilder och investeringsdiskussioner.

SLUTSATS OCH REKOMMENDATIONER

Förstudien visar att Stugun, Myrviken, Krokomb och Pilgrimstad alla rymmer betydande utvecklingspotential som i hög grad vilar på lokalt engagemang, starka föreningar och strategiska lägen. Samtidigt finns en tydlig risk att denna potential inte fullt ut realiserar om inte strukturer för samverkan, planering och genomförande stärks. BID-inspirerade arbetssätt erbjuder här en möjlig väg framåt, genom att kombinera lokalt ägarskap med långsiktig koordinering.

Mot bakgrund av analysen föreslås följande inriktningar för fortsatt arbete:

- Etablera lokala BID-inspirerade arbetsgrupper i varje ort, med representation från kommun, föreningsliv, företag och andra nyckelaktörer.
- Ta fram ortsvisa lägesbilder och gemensamma mål för 3–5 år framåt, inklusive prioriterade fokusområden inom gestaltning, trygghet, service och identitet.
- Arbeta med årliga handlingsplaner som kombinerar "snabba vinster" (mindre, synliga förbättringar) med förberedelser för större satsningar.
- Säkerställa att orternas utvecklingsplaner kopplas till kommunens övergripande strategier för samhällsplanering, näringsliv och service.
- Utredda möjligheterna att etablera eller stärka småskaliga coworking- och möteshubbar som kan stödja företagande, distansarbete och lokal samverkan.
- Följa upp arbetet med enkla men tydliga indikatorer, till exempel upplevd trygghet, antal aktiviteter och evenemang, utveckling av serviceutbud och inflyttning.

Genom att kombinera strukturerad lokal samverkan, konkreta förbättringar i den fysiska miljön och ett långsiktigt utvecklingsperspektiv kan de fyra orterna ta steg mot att bli än mer attraktiva platser att bo, verka och besöka. Förstudien är därmed inte en slutpunkt utan ett startunderlag för fortsatt gemensamt arbete.

REFERENSER

Ekonomifakta. (u.å.). Regional statistik. <https://www.ekonomifakta.se/>

SCB. (u.å.). Befolkningsstatistik. <https://www.scb.se/>

Bräcke kommun. (u.å.). Kommunplan 2025–2027.

Ragunda kommun. (u.å.). Statistik och fakta.

Krokoms kommun. (2023). Krokoms kommun ökar sin befolkning.

Bergs kommun. (u.å.). Kommunfakta och statistik.

Underlag för handlingsplan Stugun

Det finns ett tydligt behov av både omedelbara och långsiktiga åtgärder för att utveckla och stärka attraktiviteten i Stugun. Fokus ligger på att stärka centrum som mötesplats, förbättra den fysiska miljön samt att tydligare koppla samman ortens naturvärden, aktiviteter och lokala initiativ.

Åtgärder på kort sikt

Flera konkreta förbättringar kan genomföras direkt för att stärka funktion och upplevelse i centrala delar av orten. Torget är en nyckelplats där utveckling redan har påbörjats, men där ytterligare insatser behövs för att skapa en levande mötesplats. Det handlar om kompletterande möblering, vindskydd, grillplats och tydligare struktur för vistelse.

Den fysiska miljön i närliggande områden behöver också stärkas. Skolmiljön är i behov av upprustning, inklusive åtgärder som målning och förbättring av befintliga strukturer. Parkeringssituationen vid hälsocentralen behöver ses över för att öka tillgängligheten.

Belysning är en central fråga, både för trygghet och upplevelse. Detta gäller särskilt centrala gångstråk, torget, samt belysning av berget och skidbacken. Förbättrad belysning kan bidra till att stärka orten som en plats som fungerar även under kvällstid och vinterhalvår.

Lokala aktörer och samverkan

Stugun har ett starkt lokalt engagemang med flera aktiva föreningar, däribland Stugubygdens framtid, idrottsföreningar och olika klubbar kopplade till friluftsliv. Dessa aktörer är centrala för ortens livskraft och utgör en viktig grund för utvecklingsarbete.

Samtidigt finns ett behov av att samla detta engagemang i en mer strukturerad samverkan. Idag drivs många initiativ parallellt, vilket riskerar att skapa fragmentering. En gemensam plattform för prioritering och samordning skulle kunna öka genomförandekraften och minska sårbarheten kopplad till enskilda eldsjälar.

Åtgärder på längre sikt

På längre sikt handlar utvecklingen av Stugun om att tydligare positionera orten som en plats för friluftsliv, rekreation och besök. Detta inkluderar utveckling av vandringsleder, pilgrimsstråk och lokala berättelser som kan stärka ortens identitet och attraktionskraft.

Det finns också potential att utveckla enklare boendeformer, såsom ställplatser eller campinglösningar, särskilt i anslutning till centrala platser och naturmiljöer. Skidbacken kan utvecklas vidare genom exempelvis belysning eller kompletterande aktiviteter, vilket stärker orten som ett helårsmål.

På ett övergripande plan handlar utvecklingen om att knyta samman ortens olika resurser – natur, centrum och föreningsliv – till en tydligare helhet.

Underlag för handlingsplan Myrviken

Det finns ett tydligt behov av både omedelbara och långsiktiga åtgärder för att stärka Myrvikens funktion som serviceort och lokal nod. Fokus ligger på trafiksäkerhet, bostadsförsörjning, utveckling av centrum samt att bygga vidare på ortens starka företagsamhet och befintliga samverkansstrukturer.

Åtgärder på kort sikt

Trafiksituationen längs väg 321 är en av de mest akuta frågorna. Den nuvarande utformningen skapar otrygghet, särskilt för barn och unga som rör sig mellan skola, idrottsplats och service. Åtgärder som hastighetssänkningar, övergångsställen och tydligare trafiklösningar bör prioriteras.

Centrum kan utvecklas genom förbättrad skyltning och tydligare struktur för hur ortens utbud presenteras. Detta gäller både orientering inom orten och synliggörande av verksamheter. Det finns också behov av att utveckla ytor för torghandel och lokala aktiviteter.

Mindre insatser i den fysiska miljön, såsom förbättrad gestaltning och tydligare mötesplatser, kan bidra till att stärka trivseln och öka användningen av centrala ytor.

Lokala aktörer och samverkan

Myrviken har en stark grund i sitt näringsliv och föreningsliv. Ovikens företagarförening, Myssjö-Oviken IF och andra lokala aktörer har redan visat att samverkan kan leda till konkreta resultat, exempelvis genom utvecklingen av Mötesplats Oviken.

Det finns också en stark koppling mellan skola och föreningsliv, vilket skapar goda förutsättningar för långsiktig utveckling av lokalt engagemang och ledarskap.

Samtidigt finns ett behov av att ytterligare stärka och formalisera samverkan, särskilt i frågor som rör ortens långsiktiga utveckling, markanvändning och investeringar.

Åtgärder på längre sikt

En central långsiktig fråga är bostadsförsörjning. För att möjliggöra inflyttning och behålla unga invånare krävs en mer aktiv strategi för bostadsutveckling. Detta inkluderar både planering och tydligare dialog kring framtida markanvändning.

Myrviken har också potential att utveckla sin identitet som en stark lokal serviceort med hög livskvalitet. Detta kan stärkas genom samordnade satsningar på centrum, evenemang och lokala erbjudanden.

Sammanfattningsvis handlar utvecklingen om att bygga vidare på det som redan fungerar väl, samtidigt som strukturella hinder hanteras, speciellt kopplat till trafik och bostäder.

Underlag för handlingsplan Pilgrimstad

Det finns ett tydligt behov av både omedelbara och långsiktiga åtgärder för att stärka Pilgrimstads funktion och attraktionskraft. Fokus ligger på att förbättra centrala miljöer, särskilt stationsområdet, samt att utveckla ortens identitet kopplad till Pilgrimsleden.

Åtgärder på kort sikt

Stationsområdet är en prioriterad plats där flera konkreta åtgärder behövs. Det handlar om underhåll av byggnader, reparation av trasiga funktioner, förbättrad skötsel av ytor samt tydligare struktur och information.

Även frågor kopplade till drift och ansvar behöver tydliggöras, exempelvis kring snöröjning och underhåll. Otydlighet i dessa frågor påverkar både funktion och upplevelse.

Pilgrimsparken är en annan plats med stor potential som i dagsläget är underutnyttjad. Mindre insatser, såsom förbättrad skyltning, enklare servicefunktioner och tydligare gestaltning, kan snabbt öka användningen.

Lokala aktörer och samverkan

Det finns ett starkt lokalt engagemang i Pilgrimstad, med flera föreningar och organisationer som driver utvecklingsfrågor. Aktörer som Pilgrimstad utvecklingsförening och lokala idrottsföreningar är centrala.

Samtidigt framkommer ett tydligt behov av att stärka samarbetet med kommunen. Lokala aktörer uttrycker en vilja att bidra, men också ett behov av att kommunen tar ett tydligare ansvar för grundläggande funktioner och långsiktig utveckling.

En mer strukturerad samverkan mellan lokala aktörer och kommunen framstår som avgörande för att kunna realisera ortens potential.

Åtgärder på längre sikt

Pilgrimstads långsiktiga utveckling är nära kopplad till dess identitet. Kopplingen till Pilgrimsleden utgör en unik resurs som i dagsläget inte utnyttjas fullt ut.

Det finns potential att utveckla orten som en tydlig nod längs leden, med service, information och upplevelser kopplade till vandring och besök. Detta kan inkludera utveckling av paket, evenemang och samverkan mellan olika aktörer.

En annan central fråga är behovet av en samlingslokal. Avsaknaden av en sådan begränsar möjligheten att bedriva verksamhet och skapa gemensamma aktiviteter.

I grund och botten inbegriper utvecklingen om att gå från potential till funktion – att göra ortens identitet konkret och tillgänglig i vardagen.

Underlag för handlingsplan Krokoms

Det finns ett tydligt behov av både omedelbara och långsiktiga åtgärder för att utveckla och stärka attraktiviteten i Krokoms centrum. Fokus ligger på trygghet, tillgänglighet, trivsel och samverkan mellan olika aktörer.

Åtgärder på kort sikt

Flera konkreta förbättringar kan genomföras direkt för att öka tryggheten och funktionaliteten i centrum. Åtgärder för belysning är en central fråga, dessutom lekparken, gångstråk, centrumkärnan samt specifika platser som vid Handelsbanken och affischtavlor behöver förstärkas. Även estetisk belysning, exempelvis i träd, kan bidra till en mer trivsamt miljö.

Tillgängligheten kan förbättras genom tydligare skyltning, både för parkeringar och gångvägar. Det gäller exempelvis vägvisning till parkeringsytor bakom ICA samt bättre information om vad som finns i området. Parkeringsituationen behöver också ses över, med fler platser, bättre struktur och bredare rutor anpassade efter dagens bilar. Det kan även vara aktuellt att styra var anställda parkerar för att frigöra platser för besökare, samt att utveckla alternativa parkeringar, exempelvis i Nyheden.

Trygghet och trivsel kan stärkas genom fler kameror i centrum, förbättrad skyltning (t.ex. polisens skylt och information om Indalsälven), samt genom estetiska inslag som flaggor på bron och välkomnande entréskyltar. Fler sittplatser och skuggade utemiljöer, exempelvis vid Magneten, bidrar också till en mer levande miljö.

Lokala aktörer och samverkan

Det finns flera viktiga aktörer i Krokoms som kan bidra till utvecklingen. Byföreningen, som har en aktiv och förnygrad grupp, spelar en central roll. Även föreningslivet i stort, såsom Krokoms innebandy och Riksteatern i kommunen, är viktiga resurser. Samarbete med kommunen, särskilt näringslivskontoret, samt politiska aktörer har redan visat goda resultat i vissa projekt.

Samtidigt finns ett behov av att stärka samverkan mellan föreningar och andra lokala aktörer ytterligare, för att skapa större genomslag i utvecklingsarbetet.

Åtgärder på längre sikt

På längre sikt handlar utvecklingen om att stärka Krokoms identitet och attraktionskraft. Det inkluderar fler affärslokaler i centrum, eventuellt i form av en mindre galleria där verksamheter kan samverka. Planerade byggnationer från Krokomsbostäder är ett steg i rätt riktning.

Fysiska miljöer kan utvecklas genom exempelvis en scen i parken, upprustning av byggnader som stationshuset samt förbättrad entré till orten med tydliga informationsskyltar redan vid infarten. Campingen och SEP Arena kan också utvecklas vidare, exempelvis genom fotbollsläger.

Evenemang som Krokomsdagen har potential att växa och bli mer attraktiva genom ett bredare utbud av aktiviteter och deltagare. Dessutom finns idéer om att skapa nya mötesplatser, exempelvis på udden, samt att utveckla ett unikt varumärke eller epitet för Krokoms – något som stärker ortens identitet och lockar både besökare och invånare.

Ett viktigt steg framåt kan också vara att bilda en företagarförening alternativt använda sig av den som finns i Krokomsporten. Detta för att stärka näringslivet och samverka lokalt med andra ideella organisationer samt Krokoms kommun.